

Sobolevskij je mislil, da vsa ta imena izhajajo iz vseslovanskega korena **d̥ur*, ind. *dhārā* „reka, potok“, perz. *-dar* „reka“, grški *ῥορ* in ni šel dalje od te konstatacije. Ali interes nadaljnega prodiranja v predarijevske prošlost vzbujajo značenja: perz. *dar* znači isto kar moderno turški *der-e*, arm. *dur* (džur) „voda“ in čuvaški *šur* „blato“, dalje baskovsko *u-ra* (← *hur-a*) in arbanaško *uje* „voda“ itd. Take sličnosti pa se ne nahajajo le na ozemlju vzhodne Rusije, ampak tudi v Kavkaziji, v zapadni Evropi in v Aziji. Jafetitski koren *dar* se pojavlja po spirantni osnovi v bask. skupini *tur* < *hur* „voda“ in v sibilantni osnovi Šipiaščej grupi v vidu *ṭur* < *ṭur* „voda“, ↘ volg. kamsk. jaz. *šur* ↘ kit *šuu* ↗ čuv. *šu* „voda“. V poslednji sibilantni raznovidnosti imamo isti koren tudi v imenu boginje *Ištar* „nebo-voda“, prav za prav „voda“ kakor tudi v gruzinskem *ikāl* in od tod po razpoloženju *ī* > *st* nem. *tal*, slov. *dol*, *dol-ina*, got. *dal*, grški *θάλος* „jama“ itd.

Gruzinsko *ikāl* || *dal* daje na nižji stopnji *zal* < *sal* in z izgubo početnega sibilanta > *al*. Od tu izhaja nemška reka *Sala* in imeni jugoslovenskih rek *Drave* in *Save*, formalno izšle iz korena *dar-s* značenjem „voda, reka“.

V imenu ruskih rek: *Volotyňa*, *Polytyňa*, *Poloň*, *Šeloň*, *Moloma* in *Polomica* kakor tudi v jugoslovenskih: *Lom*, *Doljni Lom*, *Gornji Lom*, *Črni Lom*, *Beli Lom*, *Omurski Lom*, *Lim* (v Črni gori) vidi avtor arban. koren *l'ume* „reka“, lat. *flumen* kakor tudi grški *λιμάνι* (*limén*), ruski *liman*.

Nadaljnja vsebina studija g. Deržavina obdeluje: II. Деревья и плоды арменика vulgaris (абрикос) и pyrus communis (груша) у Славян III. Перун — в языковых фольклорных переживаниях у Славян. N. Županić.

K. Oštir, Drei vorslavisch-etruskische Vogelnamen. Razprava znanstvenega društva v Ljubljani, 8. Filološko-lingvistični odsek 1. Ljubljana 1930.

Tri predsllovanska-etruska imena ptic. — V uvodu ugotovi avtor trojni odnos med Etruski in Slovani: a) baltoslovanske izposojenke iz etruščine; b) etruške izposojenke iz italščine, ki je s slovansčino indoevropskega porekla; c) glavni vir etruško-slovanskih besednih skupnosti pa je v pripadanju [predbaltoslovansčine in etruščine k isti staroevropski jezikovni skupini; o glasoslovnih in oblikoslovnih posebnostih te skupine govori avtor v § 1. Na ti osnovi tolmači v nadaljnjem slov. imena *astreḇḇ*, *lunjb* in *kanja*.

Predsllovansko *astreḇḇ* izvaja iz debela **ās-r-*, ki ga ima tudi etr. *ἄρακος* „*lēraš*“ (§ 2–3); format *-ēb-* in menjavanje *r ∞ l* v predgrškem *αισάκων* „*ēiðos* *lēraκος*“ :: *αισάκων* sta predindoevropskega izvora. Prvotni namen debela **ā(i)sr-* je „božji, svet“, na kar kaže etr. *ais(-ar)* „bog“.

Predsl. *lunjb* je nastalo iz **lɔnjb* < **lɔngnjb* ter izvira iz prvotnega **wl-ang-nj-* in to po večinoma disimilatoričnem menjavanju *n ∞ l* § 11 iz **wn-ang-nj-*; h korenu **wl-* spada etr. *vel* „**volutr*“. K isti praobliki **w(a)n-ang-* je ob upoštevanju pojava *n ∞ 0* (v § 12 so navedeni odnosi slovanski refleksi) še staviti predlitavsko *vānagas* „jastreb“ in predirsko *fang* „lunj“. Etr. *vel* je ohranjeno, izvemšje predlat. *vol-tur*, le še v imenu *Vel = C(aius)*; o sličnih dvojezičnih primerih etr.-ital. sožitja gl. § 13. O končnici *-nj-* govori avtor v § 15., o slovanskih koretalih formata *-t(a^x)/r-* v *vol-tur* pa v § 16.

Predsllov. *kanja* se je razvilo iz **kāpnjā*; deblo **kāpn-* < **kāpñ-* je ohranjeno v **kapu-* etr. besede *capys* „falco“, predgrš. *Κάπυς*, predlat. **a-cca-pu-t(a^x)/r-* > *accipiter* „jastreb“ in predgerm. **khapu-* > **xaḇu-ka-z-* > nvnem. *Habicht*; po alternaciji labiala z labialnim nazalom (o takšnih predsllovanskih primerih gl. § 17) spada semkaj še predgrš. *κίμυδις*. Slovanski refleksi menjavanja

neaspirate z aspirato (*capys* :: *хабу-) in sicer *k* :: *ch*, *t/d* :: *s/z* in *p/b* :: *w* so navedeni v § 19–21.

Н. Я. Марр, Кавказкия племенная названия и мѣстныя параллели Труды комиссиі по изученію племенного состава населенія Россіи. Россійская Академія наукъ. Petrograd 1922.

Pri Akademiji znanosti v Leningradu (Petrogradu) se je že pred 10 leti osnovala komisija za proučevanje etnološkega sestava ogromne ruske države. Nikjer ni tako lepe prilike spoznavati najrazličnejše narode in plemena, njihov jezik, ljudsko umetnost itd. ter jih primerjati kakor ravno v široki Rusiji. To je zlato polje za etnologa širših pogledov.

Najzanimivejša je pač sestava narodov in plemen v Kavkaziji, ki jih je morda petdeset. Ti so narodi silno stari, še predarijski sorodni starim Sumercem, Amoconkam, Pelazgom, Etruščanom in današnjim Baskom. Iz jezika kavkaških aborigenov se da marsikatera tajna iz antične zgodovine in mitologije rešiti, pa tudi začetki slovenskih narodov tu pa tam pojasniti.

Ali delo lingvističnega raziskovanja pri kavkaških aborigenih (Čerkezi, Čečenci, Abhazi, Lezginci, Gruzinci itd.) je zelo naporno, ker je še vse prav v začetku in malo ostankov iz starejših dob za konstrukcijo historične gramatike. A vendar stvar napreduje, ki jo vodi eden najgenijalnejših lingvistov današnje dobe, N. J. Marr. V gori imenovani studiji nam pojasnjuje etimologijo kavkaških narodnih in plemenskih imen. **N. Županić.**

Schachermeyr Fritz, Etruskische Frühgeschichte. Mit 6 Kartenskizzen. Berlin & Leipzig, Walter de Gruyter & Co., 1929. XVII. — 317 strani.

V zadnjem času sta izšli dve nemški deli o izvoru in stari zgodovini

Etruščanov: Hans Muehlestein, Die Herkunft der Etrusker in pa tale knjiga. Prvo je kritika odklonila, ker ni prav nič novega prinesla, o Schachermeyrjevi pa je treba reči, da spada med najodličnejša etruskološka dela, kar mora priznati tudi oni, ki bi hotel problem drugače zgrabiti kakor Schachermeyr. Ta je šel stvari prav do jedra. Pravilno je njegovo naziranje, da je treba razumeti zgodnjo etruskano zgodovino le v najožjem stiku z zgodovino ostalih sredozemskih krajin. Zato je podal v prvem delu oris zgodnje zgodovine vseh dežel od Mezopotamije do Italije. Marsikatero novost nam je avtor pokazal v zgodovini teh, še vedno premalo raziskanih dežel. Posebno zanimivo je tretje poglavje prvega dela, ki obravnava tako zvano egejsko preseljevanje okrog leta 1200., ono ogromno selitev narodov, katere vzrokov še ne poznamo točno, katere katastrofalne posledice pa so čutile vse dežele ob Sredozemskem morju, posebno tudi Grška. Zdi se, da je šlo za ekspanzijo traško-frigijskih plemen, katerim so se pridružili tudi Ilirci. Posledica egejskega preseljevanja je tudi vdor Filistrov v Egipt. Ti so potovali tjakaj deloma po suhem, čez Malo Azijo in Sirijo, deloma po morju čez Kreto. Odpor Etruščanov je ustavil prodiranje Filistrov, ki so potem ustanovili v vzhodni sredozemski kotlini lastno državo, ki je obsegala tudi Kreto. Potem je bila uničena mikenska kultura. Poznejša tradicija nam o tem ničesar ne sporoča. Zato pa tem jasneje govore arheološke najdbe. Ko je bilo selitvenega gibanja konec, je zavladal mir. Na Grškem se razvije nova kultura, geometrična. Silno zanimiva je sedaj slika, katero nam pokaže Schachermeyr v vzhodni kotlini Sredozemskega morja. Grčija sama pred letom 800. še ne igra nobene vloge. Pisatelj potem preide na